

Motto: krok za krokom k hodnotám a vedomostiam

Školský vzdelávací program pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Základnej školy Komenského 2,

059 21 vo Svite

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania:

ISCED 1

dĺžka štúdia: 9 rokov

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ:

Základná škola Komenského 2

Adresa: č. Komenského 2, 059 21 Svit

Kontakt: 052/7756313

IČO: 17068975

Riaditeľka školy: Mgr. Monika Dudinská

Zriaďovateľ:

Mesto Svit

Hviezdoslavova č. 269/33, 059 21 Svit

Kontakt: 052/7793101

riaditeľka školy

Platnosť dokumentu od 1. septembra 2023

Obsah

ÚVOD	3
1. VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA	4
1.1. Ciele výchovy a vzdelávania pre žiakov pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia	4
1.2. Stupeň vzdelania	5
1.3. Profil absolventa.....	5
2. CHARAKTERISTIKA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA.....	8
2.1. Špecifiká výchovy a vzdelávania	8
2.2. Dĺžka výchovy a vzdelávania.....	8
2.3. Podmienky prijímania.....	8
2.4. Metódy a formy práce.....	8
2.5. Vyučovací jazyk.....	9
2.6. Hodnotenie.....	9
2.7. Vzdelávacie štandardy.....	10
2.8. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní.....	10
2.9. Vzdelávacie oblasti	10
2.10. Rámcové učebné plány.....	11

ÚVOD

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia.

Vzdelávací program pre žiakov s mentálnym postihnutím sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v špeciálnej základnej škole pre žiakov s mentálnym postihnutím a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení.

Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s mentálnym postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

V našej základnej škole, ktorá vzdeláva žiakov s mentálnym postihnutím alebo s mentálnym postihnutím v kombinácii s iným postihnutím, sa vzdelávajú žiaci s variantom A – žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia.

1. VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

1.1. Ciele výchovy a vzdelávania pre žiakov pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania sú rozvinuté kľúčové kompetencie (spôsobilosti), ako kombinácie vedomostí, skúseností a postojov žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná. Primárne vzdelávanie poskytuje východiskovú bázu pre postupné rozvíjanie kľúčových spôsobilostí žiakov ako základu všeobecného vzdelania prostredníctvom nasledujúcich cieľov:

- ❖ poskytnúť žiakom primerané možnosti skúmania ich najbližšieho kultúrneho a prírodného prostredia tak, aby získali záujem o poznávanie nového,
- ❖ rozvíjať cieľavedome, systematicky a v tvorivej atmosfére osobnosť žiaka v poznávacej, sociálnej, emocionálnej a morálnej oblasti,
- ❖ viesť žiakov k spoznávaniu svojich schopností, k využívaniu svojich možností, ku kompenzácii svojich obmedzení a tým k vytváraniu reálneho obrazu seba samého,
- ❖ rozvíjať a kultivovať svoju osobnosť, osvojiť si základy spôsobilosti učiť sa a poznávať seba samého,
- ❖ podporovať kognitívne procesy a kompetencie žiakov kriticky a tvorivo myslieť prostredníctvom získavania vlastnej poznávacej skúsenosti a aktívnym riešením problémov,
- ❖ umožniť žiakom získať základné pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v občianskom živote, – vyvážené rozvíjať u žiakov kompetencie dorozumieť sa a porozumieť si, hodnotiť (vyberať a rozhodovať) a iniciatívne konať,
- ❖ podporovať rozvoj intrapersonálnych a interpersonálnych kompetencií, najmä otvorene vstupovať do sociálnych vzťahov, naučiť sa kooperovať v skupine, kolektíve a preberať na seba primeranú zodpovednosť, rozvíjať sociálnu vnímavosť a citlivosť k spolužiakom, učiteľom, rodičom, ďalším ľuďom a k svojmu kultúrnemu a prírodnému okoliu,
- ❖ viesť žiakov k tolerancii, znášanlivosti, porozumeniu a k akceptovaniu iných ľudí, ich duchovno-kultúrnych hodnôt, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi národmi, národnostnými a etnickými skupinami, cirkvami a náboženskými spoločenstvami,
- ❖ naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti, niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať, chrániť životné prostredie.

1.2. Stupeň vzdelania

Primárne vzdelanie získa žiak absolvovaním vzdelávacieho programu pre žiakov s mentálnym postihnutím podľa § 16 ods. 3 písm. a) zákona č. 245/2008 Z. z., dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou (ISCED 1).

1.3. Profil absolventa

Kľúčové kompetencie sú viacúčelové (multifunkčné), lebo slúžia na výkon pracovných a mimopracovných (občianskych, spotrebiteľských, rodinných, zdravotných a iných) aktivít v osobnom živote. Majú nadpredmetový charakter a vzájomne sa prelínajú. Sú výsledkom celkového procesu celostného vzdelávania. K ich rozvíjaniu prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, programové aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a v mimoškolskej činnosti. Vyvážené rozvíjajú perceptuálno-motorickú, kognitívnu a sociálno-emocionálnu oblasť osobnosti žiaka.

V etape primárneho vzdelávania sú za kľúčové považované: komunikačné spôsobilosti, matematická gramotnosť a gramotnosť v oblasti prírodných vied a technológií, spôsobilosti v oblasti digitálnej gramotnosti (informačno-komunikačné technológie), spôsobilosti učiť sa učiť sa, riešiť problémy, ďalej sú to osobné, sociálne a občianske spôsobilosti, spôsobilosť chápať kultúru v kontexte a vyjadrovať sa prostriedkami danej kultúry.

Absolvent programu primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia má osvojené tieto kľúčové kompetencie (spôsobilosti):

(a) sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- vyjadruje sa súvisle ústnou formou adekvátnou primárnemu stupňu vzdelávania a jeho narušenej komunikačnej schopnosti,
- rozumie obsahu písaného textu, dokáže ho ústne zreprodukovať,
- vie samostatne písomne komunikovať (nakolko mu to umožňuje dosiahnutý stupeň vo vývine jemnej motoriky a aktuálna úroveň zrakovo-motorickej koordinácie),
- dokáže určitý čas sústredene počúvať, prijať a rešpektovať názory iných ľudí,
- je schopný vyjadriť svoj názor a obhájiť ho, – uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie dobrých vzťahov so spolužiakmi, učiteľmi, rodičmi a s ďalšími ľuďmi s ktorými prichádza do kontaktu,
- rieši konflikty s pomocou dospelých alebo samostatne,
- je empatický k starým, chorým a postihnutým ľuďom,
- rozumie bežne používaným prejavom neverbálnej komunikácie a dokáže na ne adekvátne reagovať podľa svojich možností,
- na základnej úrovni využíva technické prostriedky komunikácie,
- chápe význam rešpektovania kultúrnej rozmanitosti, akceptuje a rešpektuje multikultúrne odlišnosti detí a dospelých,
- správa sa v skupine a kolektíve podľa spoločenských pravidiel a noriem,

– preberá spoluzodpovednosť za seba aj za činnosť skupiny, – nadväzuje spoločensky prijateľným spôsobom kontakty s druhými a udržiava s nimi harmonické vzťahy,

- (b) kompetencia (spôsobilosť) v oblasti matematického a prírodovedného myslenia
- dokáže využiť získané základné matematické zručnosti na riešenie rôznych pracovných úloh a praktického života, používa pri tom konkrétne a abstraktné myslenie,
 - rozumie a používa základné pojmy z oblasti matematiky a prírodných vied,
 - chápe základné prírodné javy v ich vzájomnej súvislosti, vie porovnávať a objavovať vzťahy medzi predmetmi a javmi,
 - má vytvorené vedomie o ekológii, je zodpovedný voči prírode, chápe význam potreby ochraňovať prírodu pre budúce generácie,
- (c) kompetencie (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií – prejavuje radosť zo samostatne získaných informácií,
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa,
 - využíva rôzne možnosti zhromažďovania informácií z kníh, časopisov, encyklopédií, z médií a internetu,
 - vie používať vyučovacie programy,
 - chápe rozdiel medzi reálnym a virtuálnym svetom,
 - vie, že existujú riziká, ktoré sú spojené s využívaním internetu a IKT,
- (d) kompetencia (spôsobilosť) učiť sa učiť sa
- dokáže pracovať samostatne s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami,
 - ovláda algoritmus učenia sa a dodržiava ho,
 - získané vedomosti dokáže uplatniť v rozličných situáciách a podmienkach,
 - uvedomuje si význam učenia sa pre jeho následné uplatnenie sa na trhu práce,
 - prejavuje aktivitu v individuálnom i skupinovou učením,
 - hodnotí vlastný výkon, teší sa z vlastných výsledkov, uznáva aj výkon druhých,
- (e) kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy
- rozpozná problémové situácie v škole a vo svojom najbližšom okolí, adekvátne svojej úrovni a skúsenostiam navrhuje riešenia na ich prekonanie,
 - dokáže popísať problém, skúša viaceré možnosti riešenia problému,
 - v odôvodnených prípadoch dokáže privolať potrebnú pomoc,
- (f) osobné, sociálne a občianske kompetencie (spôsobilosti)
- uvedomuje si vlastné potreby, využíva svoje možnosti,
 - dokáže odhadnúť dôsledky svojich rozhodnutí a činov,
 - uvedomuje si svoje práva a zároveň rešpektuje práva druhých ľudí,
 - má v úcte život svoj a aj iných a chráni ho,
 - pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb,
 - je schopný počúvať, vysloviť svoj názor, rešpektuje názor iných ľudí,
 - dokáže spolupracovať v skupine, pracovať pre kolektív,
 - je tolerantný a ohľaduplný k iným ľuďom, k ich kultúre a vierovyznaniu,
 - uvedomuje si dôležitosť ochrany svojho zdravia a jeho súvislosť s vhodným a aktívnym trávením voľného času,
 - uvedomuje si význam pozitívnej sociálno-emočnej klímy v triede a svojim konaním prispieva k dobrým medziludským vzťahom,

- (g) kompetencia (spôsobilosť) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry
- dokáže sa vyjadrovať na úrovni základnej kultúrnej gramotnosti prostredníctvom umeleckých a iných vyjadrovacích prostriedkov,
 - dokáže pomenovať základné druhy umenia, – pozná bežné pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
 - správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám,
 - ovláda základné pravidlá, normy a zvyky súvisiace s úpravou zovňajšku človeka, rešpektuje vkus iných ľudí, – uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote,
 - cení si a rešpektuje kultúrno-historické dedičstvo a ľudové tradície,
 - má osvojené základy pre tolerantné a empatické vnímanie prejavov iných kultúr

2. CHARAKTERISTIKA VÝCHOVY A VZDELÁVANIA PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA

2.1. Špecifiká výchovy a vzdelávania

Dieťa s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia s odloženou povinnou školskou dochádzkou sa môže vzdelávať v prípravnom ročníku, po absolvovaní ktorého môže žiak pokračovať v primárnom vzdelávaní na takom type školy, pre ktorý má predpoklady.

Dôležité postavenie vo výchovno-vzdelávacom procese má pracovné vyučovanie, čomu musí zodpovedať materiálno-technické a priestorové vybavenie školy.

V prípade ťažkosti pri osvojovaní si predpísaného učiva je možné žiakovi vypracovať individuálny vzdelávací program z jedného alebo viacerých predmetov, podľa ktorého sa vzdeláva a postupuje do vyššieho ročníka.

Žiakovi s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia a narušenou komunikačnou schopnosťou (symptomatickou poruchou reči) poskytuje individuálnu alebo skupinovú logopedickú terapiu školský logopéd.

Žiaci s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia sú vzdelávaní v triedach základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii (podľa § 94 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z. z.).

Pri vypracúvaní individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu (IVP) je potrebné vychádzať zo Vzdelávacieho programu pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia, z jeho obsahu vzdelávania.

2.2. Dĺžka výchovy a vzdelávania

Dĺžka výchovy a vzdelávania u žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je 9 rokov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

2.3. Podmienky prijímania

Podmienky prijímania žiakov do škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím určuje § 7 ods. 1 až 4 vyhlášky č. 322/2008 Z. z. o špeciálnych školách.

2.4. Metódy a formy práce

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii využívame skupinové, kooperatívne a alternatívne formy vyučovania. Tie umožňujú diferenciaciu a individualizáciu výchovy a vzdelávania, deľbu práce, komunikáciu, vzájomnú pomoc a včleňovanie žiaka s mentálnym postihnutím do kolektívu triedy. Je potrebné zohľadniť motorickú instabilitu žiaka a minimalizovať nežiadúce prejavy správania. Vytvárať podmienky pre pozitívne hodnotenie na upevnenie kladných zážitkov v triede. Orientovať vzdelávanie na využiteľnosť vedomostí v situáciách praktického života. Umožniť žiakovi s mentálnym postihnutím používať špeciálne učebné pomôcky, ktoré mu uľahčia edukáciu.

2.5. Vyučovací jazyk

Vyučovacím jazykom je štátny jazyk Slovenskej republiky.

2.6. Hodnotenie

Pri hodnotení žiaka sa postupuje podľa metodického pokynu na hodnotenie žiakov s mentálnym postihnutím č. 19/2015.

Pri hodnotení výsledkov práce žiaka sa postupuje v súlade s:

- a) výchovno-vzdelávacími požiadavkami vzdelávacích programov,
- b) požiadavkami na rozvoj kľúčových kompetencií,
- c) obsahom vzdelávania vymedzeným v príslušných vzdelávacích programoch pre žiakov s mentálnym postihnutím.

Priebežné hodnotenie z jednotlivých vyučovacích predmetov je známkou.

Súhrnné hodnotenie z jednotlivých vyučovacích predmetov sa na vysvedčení pre prípravný, prvý až štvrtý ročník uvádza arabskou číslicou, označujúcou klasifikačný stupeň, na vysvedčení pre piaty až deviaty ročník sa vypíše slovom.

Celkové hodnotenie žiaka sa vo všetkých ročníkoch na konci prvého polroka a druhého polroka na vysvedčení vyjadruje:

- d) prospel (a),
- e) neprospel (a).

Žiakovi, ktorý je v niektorom vyučovacom predmete neklasifikovaný (nehodnotený), sa na vysvedčení uvádza namiesto klasifikačného stupňa alebo slovného hodnotenia slovo:

- a) aktívne absolvoval, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu aktívne zúčastňoval
- b) absolvoval, ak sa žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu ospravedlnene nezúčastňoval alebo bol prítomný a zo závažných dôvodov nepracoval

- c) neabsolvoval, ak žiak na vyučovaní vyučovacieho predmetu nepracoval alebo sa neospravedlnene vyučovania nezúčastňoval

Pri výchove a vzdelávaní žiaka s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia v školskej integrácii sa používa triedna dokumentácia pre bežné základné školy.

2.7. Vzdelávacie štandardy

Pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia nie sú určené vzdelávacie štandardy.

2.8. Spôsob, podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Na vysvedčení posledného ročníka sa uvedie stupeň dosiahnutého vzdelania nasledovne: „Žiak (žiačka) získal (získala) primárny stupeň vzdelania.“. Ak žiak ukončil povinnú školskú dochádzku uvedú sa aj údaje o ukončení povinnej školskej dochádzke a to nasledovne: „Žiak (žiačka) ukončil (ukončila) povinnú školskú dochádzku.“.

2.9. Vzdelávacie oblasti

Obsah primárneho vzdelávania pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia je rozdelený do vzdelávacích oblastí, ktoré vychádzajú z obsahu vzdelávania a z kľúčových kompetencií.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S ĽAHKÝM STUPŇOM MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK A KOMUNIKÁCIA	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	PRÍRODOVEDA
	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLOGIA
PRÍRODA A SPOLOČNOSŤ	VLASTIVEDA
	VECNE UČENIE
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS

	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	PRACOVNÉ VYUČOVANIE
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVA
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

2.10. Rámcové učebné plány

Rámcový učebný plán vymedzuje voliteľné (disponibilné) hodiny, ktoré škola konkretizuje vo svojom školskom vzdelávacom programe nasledovne: navýši hodinovú dotáciu existujúcim vyučovacím predmetom ŠVP a/alebo vytvorí nový vyučovací predmet, ktorému pridelí časovú dotáciu. Poznámky k rámcovému učebnému plánu sú pre školu záväzné, môže si však v rámci svojho učebného plánu vytvoriť ďalšie poznámky podľa svojich potrieb a možností.

6.1 Rámcový učebný plán pre žiakov s ľahkým stupňom mentálneho postihnutia pre primárne vzdelávanie s vyučovacím jazykom slovenským

Vzdelávacia oblasť	Vyučovací predmet	2. ročník		4. ročník	
		ŠtVP	ŠkVP	ŠtVP	ŠkVP
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	8		7	1
	rozvíjanie komunikačnej schopnosti				
	rozvíjanie grafomotorických zručností				
Matematika a práca s informáciami	matematika	4	1	4	
	informatika		1		
Človek a príroda	fyzika				
	chémia				
	biológia				
Príroda a spoločnosť	Vecné učenie	1	1		
	vlastiveda			2	
	prírodoveda				2
Človek a spoločnosť	dejepis				
	geografia				
	občianska náuka				
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova		1		1
Človek a svet	pracovné vyučovanie	2		4	
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1		1	
	výtvarná výchova	1		1	
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2		2	
Spolu povinná časť		19		21	
Voliteľné (disponibilné) hodiny		4	4	4	4
Spolu		23	23	25	25

Voliteľné(disponibilné) hodiny 2. ročník

1. Matematika
2. Informatika
3. Vecné učenie
4. Náboženská výchova

Vecné učenie sa bude vyučovať, keď žiaci triedy budú mať predmet Prvouka. Pracovné vyučovanie sa bude vyučovať, keď žiaci bežnej triedy majú výtvarnú výchovu. Výtvarná výchova sa bude vyučovať keď žiaci bežnej triedy majú anglický jazyk.

Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, etická výchova/náboženská výchova a informatika prebieha vzdelávanie žiaka podľa obsahu bežnej triedy.

Voliteľné (disponibilné) hodiny 4. ročník

1. Slovenský jazyk a literatúra
2. Prírodoveda
3. Náboženská výchova

Predmet pracovné vyučovanie má žiak, keď žiaci triedy majú pracovné vyučovanie a anglický jazyk.

Rámcový učebný plán tohto žiaka je rovnaký ako u žiakov bežnej triedy. Vo vyučovacích predmetoch hudobná výchova, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, etická výchova/náboženská výchova a prírodoveda, prebieha vzdelávanie podľa obsahu vzdelávania žiakov bežnej triedy. Ak je v týchto vyučovacích predmetoch potrebné žiakovi upraviť učivo, uvádza sa v jeho IVP.

Poznámky

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet vyučovacích hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.
3. Predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch.